

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (első tanács)

2006. szeptember 7. *

A C-108/05. sz. ügyben,

az EK 234. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Gerechtshof te 's-Gravenhage (Hollandia) a Bírósághoz 2005. március 4-én érkezett, 2005. január 27-i határozatával terjesztett elő az előtte

a **Bovemij Verzekeringen NV**

és

a **Benelux-Merkenbureau**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (első tanács),

tagjai: P. Jann tanácselnök, K. Schiemann, N. Colneric, J. N. Cunha Rodrigues (előadó) és E. Levits bírák,

* Az eljárás nyelve: holland.

főtanácsnok: E. Sharpston,
hivatalvezető: M. Ferreira főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2006. február 2-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a Bovemij Verzekeringen NV képviselőjében E. M. Matser advocaat,
- a Benelux-Merkenbureau képviselőjében C. van Nispen és E. D. Huisman advocaten,
- a holland kormány képviselőjében H. G. Sevenster és M. de Grave, meghatalmazotti minőségben,
- az Egyesült Királyság kormánya képviselőjében S. Malynicz barrister,
- az Európai Közösségek Bizottsága képviselőjében W. Wils és N. B. Rasmussen, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2006. március 30-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 1988. december 21-i 89/104/EGK első tanácsi irányelv (HL L 40., 1989.2.11., 1. o., magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 92. o., a továbbiakban: az irányelv) 3. cikke (3) bekezdésének értelmezésére vonatkozik.
- 2 A kérelmet a Bovemij Verzekeringen NV (a továbbiakban: Bovemij) és a Benelux-Merkenbureau (Bureau Benelux des Marques, a továbbiakban: BBM) közötti jogvita keretében terjesztették elő, melynek tárgya az, hogy ez utóbbi elutasította az EUROPOLIS megjelölés védjegyként történő lajstromozását.

Jogi háttér

- 3 Az irányelv 1. cikke ekként rendelkezik:

„Ezt az irányelvet alkalmazni kell minden olyan áruvédjegyre és szolgáltatási védjegyre, amelyet a tagállamok valamelyikében vagy a Benelux Védjegy hivatalnál védjegyként, együttes védjegyként, hitelesítési jegyként vagy tanúsító védjegyként lajstromoztak, vagy lajstromozásra bejelentettek, továbbá minden olyan áruvédjegyre vagy szolgáltatási védjegyre, amely a tagállamok bármelyikére kiterjedő hatályú nemzetközi lajstromozás tárgyát képezi.”

- 4 Az irányelv 3. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A megjelölés nem részesülhet védjegyoltalomban, illetve a védjegy törlésének van helye, ha a megjelölés

- a) [...]
- b) nem alkalmas a megkülönböztetésre;
- c) kizárólag olyan jelekből vagy adatokból áll, amelyeket a forgalomban az áru vagy a szolgáltatás fajtája, minősége, mennyisége, rendeltetése, értéke, földrajzi származása, előállítási vagy teljesítési ideje, illetve egyéb jellemzője feltüntetésére használhatnak;
- d) kizárólag olyan jelekből vagy adatokból áll, amelyeket az általános nyelvhasználatban, illetve a tisztességes üzleti gyakorlatban állandóan és szokásosan alkalmaznak;

[...]”

- 5 Az irányelv 3. cikkének (3) bekezdése értelmében:

„A (1) bekezdés b), c) és d) albekezdése alapján a megjelölés nincs kizárva a védjegyoltalomból, illetve a védjegy nem törölhető, ha a megjelölés használata révén a bejelentés bejelentési napját megelőzően megszerezte a megkülönböztető

képességet. Ezen túlmenően bármelyik tagállam előírhatja, hogy ezt a szabályt akkor is alkalmazni kell, ha a megjelölés a megkülönböztető képességet a bejelentés bejelentési napját vagy a lajstromozás napját követően szerezte meg.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 6 A Bovemij 1997. május 28-án az EUROPOLIS megjelölés szóvédjegyként történő lajstromozása iránti kérelmet nyújtott be a BBM-hez a védjegyekkel ellátható termékek és szolgáltatások nemzetközi osztályozására vonatkozó, felülvizsgált és módosított, 1957. június 15-i Nizzai Megállapodás értelmében a következő osztályokba tartozó szolgáltatásokra vonatkozóan:

36. osztály: Biztosítás; pénzügyi ügyletek; valutaügyletek; ingatlanügyletek;

39. osztály: Szállítás; áruk csomagolása és raktározása; utazásszervezés.

- 7 A BBM 1997. október 31-i levelével értesítette a Bovemijt, hogy átmenetileg megtagadja a lajstromozást. Ezt a következőképpen indokolta:

„Az EUROPOLIS megjelölés az EURO (mint Európa) szokásos előtagból, valamint a POLIS általános kifejezésből áll, és kizárólag leíró jellegű a 36. és 39. osztályban meghatározott, és egész Európára kiterjedő szolgáltatások tekintetében. A megjelölés tehát nem alkalmas a megkülönböztetésre [...]”

- 8 A Bovemij 1998. április 14-i levelében panaszt nyújtott be a bejegyzés átmeneti megtagadása ellen, azzal érvelve, hogy a szóban forgó megjelölést a gazdasági forgalomban 1998 óta rendszeresen védjegyként használta az Europolis BV, a Bovemij leányvállalata. Ezen állítás alátámasztása végett a Bovemij benyújtotta az Europolis BV három – kerékpárok biztosítására vonatkozó – kiadványát, és szükség esetén további bizonyítékok benyújtását vállalta.
- 9 A BBM 1998. május 5-i levelében jelezte, hogy nem talál a Bovemij által benyújtott panaszban okot arra, hogy visszatérjen az átmenetileg elutasító határozatára, kifejtve, hogy nincs szó használat révén történő megszerzésről, amennyiben az állítólagos használat tartama nem elegendő, és a benyújtott bizonyítékok csak a megjelölés kereskedelmi névként való használatát támasztják alá.
- 10 A BBM 1998. május 28-i levelében értesítette a Bovemijt a lajstromozás végleges megtagadására vonatkozó határozatáról.
- 11 A Bovemij fellebbezést terjesztett a Gerechtshof te 's-Gravenhage (hágai fellebbviteli bíróság) elé, melyben azt kérte, hogy a bíróság kötelezze a BBM-et a bejelentett megjelölés lajstromozására. E fellebbezés alátámasztásaként a Bovemij elsődlegesen arra hivatkozott, hogy az EUROPOLIS megjelölés önmagában megkülönböztető képességgel bír, másodlagosan pedig arra, hogy a megjelölés a bejelentés bejelentési napját megelőzően már használat révén elismertnek minősült. A BBM vitatta ezen érveket.

- 12 A Bovemij által elsődlegesen felhozott érvet illetően, a Gerechtshof megállapította, hogy a benyújtott megjelölés a POLIS szó és az EURO előtag összetételéből áll. A holland „polis” kifejezés általában biztosítási szerződést jelöl. Ez összefoglaló név, mely számos különböző biztosítástípust fed. Az „EURO” a Benelux államokban jelenleg használatos pénzegységnek a (bejelentés időpontjában már ismert) neve, valamint az „Európa”, illetve „európai” kifejezés elterjedt rövidítése. A Gerechtshof szerint e kifejezés használata olyannyira elterjedt, hogy az nem bír önmagában semmilyen megkülönböztető képességgel. E bíróság meglátása szerint az „EURO” az általános nyelvhasználatban jelölheti továbbá a szolgáltatások lényegi jellemzőjét, például azok minőségét, európai származását vagy rendeltetését. Így az alapeljárásban szóban forgó megjelölést az „EURO” előtag egy európai léptékű biztosítás jelentéssel ruházta fel.
- 13 A Gerechtshof ennél fogva úgy találta, hogy az EUROPOLIS megjelölés kizárólag olyan jelekből és adatokból áll, amelyek a forgalomban az áru jellemzői feltüntetésére használhatnak, valamint hogy e megjelölés önmagában nem alkalmas a megkülönböztetésre.
- 14 A másodlagosan hivatkozott érvet illetően, mely szerint az EUROPOLIS megjelölés a használat révén megkülönböztető képességet szerzett, a Bovemij úgy érvel, hogy ahhoz hogy egy megjelölés a használat révén megkülönböztető képességet szerezzen, elegendő – amennyiben a többi feltétel teljesül –, hogy e megjelölést védjegyként érzékeljék a Benelux államok területének jelentős részén, amely terület lehet csupán Hollandia területe.
- 15 A BBM e tekintetben úgy érvel, hogy a megkülönböztető képesség használat révén történő megszerzésének feltétele, hogy a használat tényéből következően a megjelölést védjegyként érzékeljék a Benelux államok egész területén, azaz a Belga Királyságban, a Holland Királyságban és a Luxemburgi Nagyhercegségben.

- 16 A Gerechtshof megállapította, hogy a felek nem értenek egyet a megkülönböztető képesség használat révén történő megszerzésének megállapításához figyelembe veendő területet illetően.
- 17 Kifejtette, hogy a Benelux államok esetében ezt a kérdést a bejelentés napjából kiindulva kell vizsgálni, és így az EUROPOLIS megjelölésnek csak az 1997. május 28-a előtti használata vehető figyelembe.
- 18 E körülmények között a Gerechtshof felfüggesztette eljárását, és az alábbi előzetes döntéshozatali kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:
- „1) Úgy kell-e értelmezni az irányelv 3. cikkének (3) bekezdését, hogy a megkülönböztető képesség e bekezdés szerinti használat révén történő (a szóban forgó ügyben egy Benelux védjegy általi) megszerzésének feltétele az, hogy az érintett közönség a Benelux államok egész területén (azaz Belgiumban, Hollandiában és Luxemburgban) a bejelentési napot megelőzően védjegyként érzékelje a megjelölést?

Amennyiben az első kérdésre adott válasz nemleges:

- 2) Teljesül-e az irányelv 3. cikkének (3) bekezdésében foglalt, az e bekezdés szerinti lajstromozásra vonatkozó feltétel, ha a megjelölést annak használata révén az érintett közönség a Benelux államok területének jelentős részén védjegyként érzékeli, és állhat-e ez a jelentős rész például csupán Hollandiából?

- 3) a) Figyelembe kell-e venni az irányelv 3. cikkének (3) bekezdése szerinti használat révén szerzett megkülönböztető képesség megítélésakor a nyelvterületeket az adott területen belül, amennyiben a megjelölés egy tagállam (vagy, mint a szóban forgó esetben, a Benelux államok) területén hivatalos nyelv egy vagy több szavából áll?
- b) Amennyiben a lajstromozás többi feltétele teljesül, elégséges feltétel-e a védjegyként történő lajstromozáshoz, amennyiben a megjelölést az érintett közönség a tagállam (vagy, mint a szóban forgó esetben, a Benelux államok) nyelvterületének jelentős részén – ahol ezt a nyelvet hivatalosan beszélik – védjegyként érzékeli?

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első és a második kérdésről

- 19 Az első két kérdéssel, amelyeket együtt célszerű megvizsgálni, a kérdést előterjesztő bíróság lényegében azt szeretné megtudni, hogy mely területet kell figyelembe venni annak vizsgálatkor, hogy egy megjelölés szerzett-e használat révén megkülönböztető képességet az irányelv 3. cikke (3) bekezdésének értelmében, egy tagállamban, illetve tagállamok egy olyan csoportjában, mint amilyen a Benelux államok, melyek a védjegyek területén közös szabályozással rendelkeznek.

- 20 Mindenekelőtt emlékeztetni kell arra a BBM-nél lajstromozott védjegyeket illetően, hogy a Benelux államok területe egy tagállam területének tekintendő, mivel az irányelv 1. cikke e védjegyeket egy tagállamban bejegyzett védjegyeknek tekinti (a Bíróság C-375/97. sz., General Motors ügyben 1999. szeptember 14-én hozott ítéletének [EBHT 1999., I-5421. o.] 29. pontja).
- 21 Az irányelv 3. cikkének (3) bekezdése nem biztosít védjegy-lajstromozásra önálló jogot. Csupán az ezen irányelv 3. cikke (1) bekezdésének b–d) pontjában meghatározott elutasítási okok alóli kivételtől rendelkezik. Alkalmazási körét ennél fogva ezen elutasítási okokra tekintettel kell értelmezni.
- 22 Annak megítélésekor, hogy a használat révén megszerzett megkülönböztető képesség okán az említett elutasítási okok alóli kivételtől van-e szó az irányelv 3. cikkének (3) bekezdése értelmében, egyedül az érintett tagállam (vagy, adott esetben, a Benelux államok) területének azon részén fennálló helyzet releváns, ahol az elutasítási okokat megállapították (a közösségi védjegyről szóló, 1993. december 20-i 40/94/EK módosított tanácsi rendelet [HL 1994. L 11., 1. o., magyar nyelvű kiadás 17. fejezet, 1. kötet, 146. o.] 7. cikkének (3) bekezdése vonatkozásában, mely rendelkezés lényegében azonos az irányelv 3. cikkének (3) bekezdésével, lásd a Bíróság C-25/05. P. sz., Storck kontra OHIM ügyben 2006. június 22-én hozott ítéletének [EBHT 2006., I-5719. o.] 83. pontját).
- 23 Ennél fogva az első két kérdésre azt a választ kell adni, hogy az irányelv 3. cikkének (3) bekezdését akként kell értelmezni, hogy egy védjegy csak akkor lajstromozható e rendelkezés alapján, amennyiben megállapítható, hogy e védjegy használat révén megkülönböztető képességet szerzett a tagállam – vagy a Benelux államok esetében annak – egész területén, ahol elutasítási ok fennáll.

A harmadik kérdésről

- 24 A harmadik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra kér választ, hogy a használat révén szerzett megkülönböztető képesség megítélésakor milyen mértékben szükséges figyelembe venni a nyelvterületeket a tagállam – adott esetben a Benelux államok – területén belül, amennyiben a megjelölés egy tagállam vagy a Benelux államok területén hivatalos nyelv egy vagy több szavából áll.
- 25 Az alapeljárásban a BBM és a kérdést előterjesztő bíróság úgy találták, hogy a szóban forgó megjelölés leíró jellegű, és nem alkalmas a megkülönböztetésre, melyek az irányelv 3. cikke (1) bekezdésének b) és c) pontjában meghatározott elutasítási okok. Különösen annak figyelembevételével jutottak erre a következtetésre, hogy a holland „polis” kifejezés általában biztosítási szerződést jelöl. Az alapeljárásban megállapított elutasítási okok tehát a Benelux államoknak csak azon a részén állnak fenn, ahol a holland nyelvet beszélik.
- 26 Ebből következően, tekintettel az első két kérdésre adott válaszra, annak megítélésakor, hogy egy ilyen megjelölés szerzett-e a használat révén megkülönböztető képességet, mely alátámasztaná az ezen elutasítási okoktól való eltekintést az irányelv 3. cikkének (3) bekezdése értelmében, a Benelux államoknak azt a részét kell figyelembe venni, ahol a holland nyelvet beszélik.
- 27 Az így meghatározott nyelvterületen az illetékes hatóságnak meg kell vizsgálnia, hogy az érintett fogyasztók, vagy legalábbis jelentős részük a szóban forgó árut vagy szolgáltatást a megjelölés védjegyként történő használata révén egy meghatározott vállalkozástól származóként azonosítja-e (lásd e tekintetben a Bíróság C-108/97. sz. és C-109/97. sz. Windsurfing Chiemsee ügyben 1999. május 4-én hozott ítéletének [EBHT 1999., I-2779. o.] 52. pontját, a C-299/99. sz. Philips ügyben 2002. június 18-án hozott ítélet [EBHT 2002., I-5475. o.] 61. pontját).

- 28 Következésképpen a harmadik kérdésre azt a választ kell adni, hogy mivel egy tagállam vagy a Benelux államok területén hivatalos nyelv egy vagy több szavából álló megjelölésről van szó, amennyiben a tagállamnak, illetve a Benelux államoknak csak egy bizonyos nyelvterületén áll fenn elutasítási ok, azt kell vizsgálni, hogy e megjelölés használat révén megkülönböztető képességet szerzett-e e nyelvterület egészében. Az így meghatározott nyelvterületen meg kell vizsgálni, hogy az érintett fogyasztók, vagy legalábbis jelentős részük a szóban forgó árut vagy szolgáltatást a megjelölés védjegyként történő használata révén egy meghatározott vállalkozástól származóként azonosítja-e.

A költségekről

- 29 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján, a Bíróság (első tanács) a következőképpen határozott:

- 1) A védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 1988. december 21-i 89/104/EGK első tanácsi irányelv 3. cikkének (3) bekezdését akként kell értelmezni, hogy egy védjegy csak akkor lajstromozható e rendelkezés alapján, amennyiben megállapítható, hogy e védjegy használat révén megkülönböztető képességet szerzett a tagállam – vagy a Benelux államok esetében annak – egész területén, ahol elutasítási ok fennáll.

- 2) Mivel egy tagállam vagy a Benelux államok területén hivatalos nyelv egy vagy több szavából álló megjelölésről van szó, amennyiben a tagállamnak, illetve a Benelux államoknak csak egy bizonyos nyelvterületén áll fenn elutasítási ok, azt kell vizsgálni, hogy e megjelölés használat révén megkülönböztető képességet szerzett-e e nyelvterület egészében. Az így meghatározott nyelvterületen meg kell vizsgálni, hogy az érintett fogyasztók, vagy legalábbis jelentős részük a szóban forgó árut vagy szolgáltatást a megjelölés védjegyként történő használata révén egy meghatározott vállalkozástól származóként azonosítja-e.

Aláírások